

SKATTEN I BRINKKÄRRET

Av Rut Hermansson, Mariannelund

När jag någon gång i slutet av maj månad läste i min dagstidning att det på en gård i Tuna hade föds flera tvillingpar kalvar på kort tid och vid ett tillfälle två tjurkalvar kom jag att tänka på skatten i Brink-kärret.

I min barndom hörde man olika sägner, skrock och övernaturliga ting, vilka vi också trodde på och lade väl på minnet, men kanske numera förlöjligas av de yngre.

Det kanske ej är någon av de nu boende i Hummelstads-trakten som hört talas om den stora skatt, vilken enligt sägen skall finnas gömd i Brink-kärret. Brinken, är ett gammalt båtsmanstorp, som har sekel att se tillbaka på. Numera finns ej så många båtsmans- och soldatorp kvar i våra bygder men Brinken har byggts om och bevarats. Strax ovanför Brinken ligger ytterligare ett båtsmanstorp, men lär nu vara helt ombyggt. I min barndom kallade vi detta torp för "Fem-backalång". Namnet kom av att den s. k. Brinkbacken på den tiden gick i avsats med fem backer i följd.

Kärret ligger i viken mellan Brinken och nuvarande vägförvaltningens garage och byggnader. Där var förr en kulle varpå det växte en stor surapel och därför sade vi "Suräpplekullen".

I detta kärr skall enligt gammal sägen en stor kopparkittel full med guld och skatter liggas dold. Vid flerfaldiga tillfällen berättade min far om detta. Han hade i sin tur hört det under sin barndom. För att kunna bärga den skatten fordrades ett par tvillingoxar. Att det var svårt att åstadkomma förstär vi säkert alla. Ty det är ju ganska sällsynt att det föds tvillingkalvar och ännu mera sällsynt att det blir tjurkalvar. Men enligt det jag läste i tidningen så tycks det ej vara sällsynt i Tuna, så nu kanske det efter många, många år finns en liten möjlighet att göra ett försök att få upp skatten.

Det lär bara vara två torpare från Brinken som lyckats föda upp tvillingoxar och att det drar sig långt tillbaka i tiden förstär vi genom att

min fars födelseår var 1862. Den första torparen med sina tvillingoxar lyckades finna denna kittel. Med krok och linor hade den dragits upp från sjöbotten så pass långt att kittelhandtagen skymtade i vattenbrynet. Men då blev torparen störd. Han hörde en vällingsklockas häftiga klang och folk kom springande på vägen ropande att elden var lös. Torparen blev då het och ivrig. Oxarna släppte efter och med den påföljd att krok och linor släppte sit tag och kitteln med sina dyrbara skatter sjönk tillbaka i kärrbotten. Det var den stora statbyggnaden på Hummelstads gård som stod i lägor, men lyckades räddas till största delen. Stenföten efter den nedbrunna husdelen kan vi än i dag se, fast den är övervuxen av mossa och andra växter.

Så gick tid och år, på torpet Brinken var det åter en torpare och båtsman som sport nyheten om denna dyrbara skatt. Att han var mycket intresserad, var också förstäligt enär han hade haft turen att en av hans kössor nedkommit med två tjurkalvar.

Han värdade dessa kalvar med den största omsorg, ty hela tiden medan de växte upp kretsade torparens tankar kring sägnen om den stora skatten. Kunde han lyckas bärga den skulle han ej behöva sitta längre som torpare på Lilla Brinken.

Den dagen hans kalvar växt upp och var tämjade till oxar kände torparen en förhoppningsfull glädje. Denne torpare liksom den förste lyckades också efter många försök att få upp skattkitteln så den skymtade i vattenbrynet.

Men torparen kom då att kasta sina blickar på vägen som går strax bredvid kärret och fick då överraskande se en liten gumma som stod på vägkanten och tittade på torparens ivriga arbete. Gumman var så liten, knappt en aln lång och det var detta som gjorde torparen överraskad. Han tänkte med detsamma att det kunde vara någon trolltyg och sade till henne:

— Va ä'du för e', ä'vart ska du ta väjjen.

— Jag är ute på vandring och min resa gäller Linköping.

— Så ä', Linköping, svarade torparen, mån dä ä'la du möe för liten te gå så långer väjjen.

— Säg det, svarade den lilla gumman kvickt och glatt, jag kanske är starkare än du tror. Och med det fortsatte gumman sin vandring. Intresset för gumman gjorde att torparen för några minuter glömde sitt ansvarsfulla arbete med den dyrbara skatt som nu var så nära. När han vände sig om för att fortsätta sitt verk, såg han till sin stora häpnad att kitteln med skatten var försvunnen. Krokarna hade släppt, linorna låg slaka och oxarna tittade oförstående på sin husbonde.

Sedan detta skedde lär det ej gjorts några fler försök att få upp dessa skatter. Det har ej kunnat upprepats, ty oxarnas tid ha verkat vara slut, men efter vad som nu hänt i Tuna, kanske inte allt hopp är ute att åter göra ett försök med skattbärgningen. På båtsmanstorpets Brinken finns ej längre några kor i den ännu befintliga gamla ladugården, jorden brukas ej heller av ägaren. Det märkliga är att skatten tycks vara skyddad och bevarad av övernaturliga makter, enär båda torparna misslyckades med bärgning av densamma. Ty den ena gången var det elden och den andra den lilla gumman som hade makten i sina händer. Ja, flerfaldiga sägner finnes kvar i vår moderna tid. Nyckelberget vid Hummelstad t. ex. sägs ha fått sitt namn genom att en riddare där tappat en värdefull nyckelknippa, vilken aldrig kom till rätta. I en hage på Bromåla gård har det funnits rövarekulor och den stora stenen som ligger strax intill Mjöltorps gård har också sina dolda minnen. Som liten var jag, ja, alla barn förresten mycket rädda när vi gingo förbi den om kvällarna, ty det hördes steg från den. Därför gingo vi lätt på tå förbi den, ty då hördes ej stegen så tydligt. Förklaringen till detta kanske ligger i att det var någon ihållighet i vägbanan som gjorde att stegen liksom ekade.

Roligt och värdefullt är det så länge sägner och gamla historier lever kvar bland oss och må de i all framtid leva kvar till glädje och trevnad för många.

